

**Załącznik do Uchwały Nr XXXII/600/09
Sejmiku Województwa Warmińsko Mazurskiego
z dnia 25 sierpnia 2009 roku**

**Sprawozdanie z realizacji
„Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania
Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim
na lata 2005-2008”**

Olsztyn, czerwiec 2009 rok

Spis treści :

Wprowadzenie	3
Priorytet I. Profilaktyka	4
1. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganiu używania środków psychoaktywnych	4
2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku	9
3. Zwiększanie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych	10
Priorytet II. Leczenie, rehabilitacja i ograniczenie szkód zdrowotnych....	12
1. Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji poprzez rozwój specjalistycznych placówek oraz programów terapeutycznych	12
2. Edukacja i szkolenia dla personelu prowadzącego leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód zdrowotnych.....	15
Priorytet III. Badania, monitoring i ewaluacja zjawiska narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim	20
1. Współtworzenie zintegrowanego ogólnopolskiego systemu informacji o narkotykach i narkomanii	20
2. Ocena zjawiska narkomanii, jego rozmiarów na terenie województwa oraz związanych z nim zagrożeń	20
WNIOSKI I REKOMENDACJE	22

Wprowadzenie

W oparciu o art. 9 ust. 1 i 2 Ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005.179.1485) sejmik województwa oraz jego organ wykonawczy odpowiadają za opracowanie i realizację wojewódzkiego programu przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej.

Zgodnie z w/w ustawowym zapisem samorząd województwa realizuje zadania, które obejmują szereg zagadnień związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, wykraczających poza terapię osób uzależnionych od narkotyków. Uchwałą Nr XXVII/378/04 z dnia 23 listopada 2004 r. Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął „Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2005-2008”. Program ten jest kontynuacją działań podejmowanych przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w latach 2000-2004.

Dla zapewnienia bieżącego monitorowania, a także ewaluacji skuteczności działań prowadzonych w ramach tego programu, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr 31/145/04/II z dnia 22 października 2004 r. powołał Zespół Monitorujący, który przedstawia wnioski i opinie w zakresie realizacji Programu oraz akceptuje coroczne sprawozdanie z jego realizacji.

Dzięki dobrej współpracy z instytucjami i placówkami z terenu województwa takimi jak: Wydział Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskie Centrum Zdrowia Publicznego, Narodowy Fundusz Zdrowia Warmińsko – Mazurskiego Oddziału Wojewódzkiego w Olsztynie, szpitale oraz inne placówki zajmujące się leczeniem uzależnień możliwe było uzyskanie informacji i danych przydatnych w przygotowaniu niniejszego sprawozdania. Duże znaczenie dla monitoringu mają także sprawozdania składane przez organizacje pozarządowe i samorządy lokalne z realizacji dofinansowanych zadań.

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2005-2008 opiera się na trzech priorytetach:

- Priorytet I. Profilaktyka.
- Priorytet II. Leczenie, rehabilitacja i ograniczenie szkód zdrowotnych.
- Priorytet III. Badania, monitoring i ewaluacja zjawiska narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim.

W ramach Programu w poszczególnych latach podejmowano szereg działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w które angażowano i włączano wiele instytucji, samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych. Przy planowaniu i realizacji owych zadań uwzględniono w szczególności wnioski Zespołu Monitorującego sformułowane po dokonaniu monitoringu Programu za dany rok.

Poniższe zestawienie wskazuje wysokość środków finansowych, jakie były przeznaczone na realizację zadań wynikających z „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2005-2008”, w poszczególnych latach trwania programu:

Lp.	Rok	Środki finansowe wydatkowane na realizację zadań wynikających z Programu pochodzące z budżetu województwa
1.	2005	63 140
2.	2006	68 643
3.	2007	84 103
4.	2008	72 509
Razem 2005-2008		288 395

Wskaźnik wielkości wydatkowanych środków przeznaczonych na realizację zadań Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w latach 2005-2008 z budżetu województwa wzrósł o 154312 w porównaniu z nakładami w latach 2000- 2004

Poniżej przedstawione zostały zadania realizowane w okresie 2005-2008 w ramach przyjętych priorytetów.

Priorytet I. Profilaktyka

W ramach tego priorytetu podejmowano działania w zakresie niżej wymienionych celów szczegółowych:

Cel 1. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganie używaniu środków psychoaktywnych.

Jak wynika z danych uzyskanych, z ośrodków pomocy społecznej z terenu województwa warmińsko-mazurskiego corocznie notuje się pewną liczbę rodzin (osób), które uzyskują wsparcie z pomocy społecznej z powodu narkomanii:

Wsparcia z pomocy społecznej z powodu narkomanii w latach 2005-2008 w województwie warmińsko-mazurskim

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób
2005	255	516
2006	255	555
2007	197	375
2008	231	399

W roku 2005 w życie weszły przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005, która zobowiązuje samorządy lokalne oraz województwa do tworzenia programów przeciwdziałania narkomanii. Wobec tego gminy Województwa Warmińsko-Mazurskiego przystąpiły do opracowania i przyjęcia gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. Powołany w wyniku nowej ustawy Ekspert Wojewódzki do spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Warmińsko-Mazurskiego udzielał pomocy merytorycznej i organizacyjnej samorządom gminnym z terenu województwa w tworzeniu programów i realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Nowe zadania własne gmin nałożone przez ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii – były jednym z głównych tematów omawianym na spotkaniu z przedstawicielami samorządów gminnych i powiatowych, które miało miejsce w 2005 roku w Zalesiu k/Barczewa. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Od 2005 roku Samorząd Województwa wspiera finansowo działania samorządów gminnych, polegające na organizacji różnorodnych form wspierania dzieci i młodzieży narażonej na zachowania ryzykowne między innymi uzależnienie się od narkotyków.

Począwszy od 2005 roku Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego realizując zadania Programu udzielał pomocy finansowej miastom i gminom na uruchomienie bądź kontynuację funkcjonowania placówek niosących profesjonalną pomoc dzieciom i młodzieży zagrożonej uzależnieniami i wykluczeniem społecznym, a także osobom dorosłym.

Przykłady działań wspieranych w drodze porozumień pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego:

- utworzenie, prowadzenie gminnej świetlicy socjoterapeutycznej
- tworzenie, prowadzenie młodzieżowego klubu integracji społecznej
- utworzenie, prowadzenie klubu integracji społecznej

Poniższe zestawienie obrazuje wkład finansowy (w ramach WPPiRPA) Samorządu Województwa W-M w tworzenie i funkcjonowanie lokalnych systemów pomocy osobom szczególnego ryzyka oraz zagrożonym uzależnieniem.

Rok	Wysokość nakładów z budżetu województwa	Liczba samorządów miast/gmin, którym udzielono wsparcia	Liczba dofinansowanych projektów /placówek
2005	547 466 zł	27	29
2006	93 000	6	8
2007	302 242	10	14
2008	174 000	7	12

Poniżej przedstawiono zestawienie obrazujące liczbę dzieci objętych opieką świetlic w Województwie Warmińsko-Mazurskim w latach 2004 – 2008

Rok	Świetlice socjoterapeutyczne		Świetlice opiekuńczo-wychowawcze	
	Liczba świetlic	Liczba dzieci	Liczba świetlic	Liczba dzieci
2004	74	2 232	215	8 699
2005	79	2 518	239	9 029
2006	86	2 686	245	8 955
2007	79	2 645	275	9 309
2008	74	2 441	262	8 336

Źródło: dane uzyskane z roczne sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2008 roku PARPA-G1

Powyższa tabela obrazuje wielkość w poszczególnych latach przyjętych w programie **wskaźników**:

- liczba świetlic utworzonych na terenie województwa – w danych uwzględniono świetlice, które posiadają stosowne programy pracy z dziećmi, na przestrzeni lat 2005-2008 funkcjonowało ich od **74 do 86**
- liczba dzieci objęta opieką świetlic - na przestrzeni lat 2005-2008 opieką świetlic objętych było od **8 336 do 9 309 dzieci**.

Natomiast młodzież zagrożona patologiami mogła uzyskać pomoc oraz uczestniczyć w różnego rodzaju zajęciach organizowanych w młodzieżowych klubach integracji społecznej. W roku 2005 z zajęć w klubach skorzystało ponad 360 osób. Z danych zebranych z 8 Młodzieżowych Klubów Integracji Społecznej wynika, że w 2006 roku w zajęciach tych placówek udział wzięło 361 osób. W 2007 roku w wyniku ankiety diagnozującej udało się uzyskać odpowiedź z 12 placówek, z czego wynika, że w zajęciach tych klubów regularnie uczestniczyło prawie 500 młodych osób. W 2008 roku w dotowanych 5 klubach w zajęciach klubu uczestniczyło ponad 200 młodych ludzi. Zaznaczyć należy, że udział młodzieży w takich przedsięwzięciach wpływa na poprawę ich funkcjonowania w życiu osobistym i rodzinnym, zapewnia aktywizację zawodową a także zapewnia większe bezpieczeństwo socjalne.

Zestawienie ilustruje następujące *wskaźniki* :

- liczba MKIS działających w województwie
- liczba młodzieży objęta alternatywną formą zagospodarowania wolnego czasu

Rok	Młodzieżowe Kluby Integracji Społecznej	
	Liczba Klubów	Liczba korzystających
2005	6	360
2006	8	361
2007	12	500
2008	5	200

Źródło: dane własne uzyskane w wyniku monitorowania zadań zleconych

Zaznaczyć należy, że placówki te są często jedynymi miejscami w środowiskach lokalnych, gdzie dzieci i młodzież z tzw. „środowisk zwiększonego ryzyka” mogą zdobywać nowe, pozytywne i „leczące” doświadczenia.

Województwo Warmińsko-Mazurskie wspiera programy organizacji pozarządowych z zakresu profilaktyki antynarkotykowej, zabezpieczając na ten cel w poszczególnych latach środki finansowe.

Poniżej przedstawiono udział finansowy z budżetu województwa w realizacji zadań, ilość dotowanych podmiotów a także szacunkową liczbę osób objętych oddziaływaniem profilaktycznym czy rehabilitacyjnym dzięki tym programom:

Rok	Wysokość środków finansowych przekazanych z budżetu województwa W formie dotacji organizacjom	Liczba dotowanych organizacji pozarządowych	Szacunkowa liczba odbiorców
2005	48 304 zł	3	668
2006	50 000 zł	4	3 000
2007	50 000 zł	3	5 000
2008	55 800 zł	4	8 238

Dzięki wsparciu finansowemu Samorządu Województwa Warmińsko - Mazurskiego jednostki sektora pozarządowego mogły realizować programy profilaktyczne i reintegracji osób uzależnionych i współuzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych, łatwiej im było również pozyskiwać środki finansowe z innych źródeł (Fundacji, ambasad, itp.). Z roku na rok coraz więcej osób objętych jest oddziaływaniem profilaktycznym czy rehabilitacyjnym.

Organizacjami, które w monitorowanym okresie występowały i otrzymały wsparcie realizacji projektów były:

- Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” Oddział Wojewódzki w Olsztynie,
- NZOZ Stowarzyszenia MONAR Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny w Gaudynkach,
- Stowarzyszenie MONAR, Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR w Olsztynie,
- Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN” w Elblągu,
- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Oddział w Olsztynie.

Organizacje te realizowały następujące projekty:

1) w 2005 roku:

- „Program postrehabilitacyjny dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych”
- „Program dla rodzin z problemem uzależnienia od narkotyków”
- „Wycieczka edukacyjno-rekreacyjna oraz rajd pieszy jako podsumowanie całorocznej terapii prowadzonej z osobami uzależnionymi od narkotyków”
- „Program ambulatoryjny dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin”

2) w 2006 roku:

- „Program psychoedukacyjno- motywujący dla osadzonych w zakładach karnych”
- Poradnictwo w Punkcie Informacyjno- Konsultacyjnym dla studentów dotkniętych problemem uzależnień”
- „Program dla rodzin z problemem uzależnienia od narkotyków”
- „Zajęcia informacyjno- edukacyjne kształtujące podstawowe umiejętności społeczne negujące używanie substancji psychoaktywnych w świetlicach osiedlowych Olsztyna „Iskierka” na osiedlu Grunwaldzkim i „Promyk” na osiedlu Pieczewo”

3) w 2007 roku:

- „Program dla rodzin z problemem uzależnienia od narkotyków”
- „Organizacja wszechstronnych zajęć profilaktycznych oraz prowadzenie zajęć informacyjnych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami w świetlicach osiedlowych Olsztyna „Iskierka” na osiedlu Grunwaldzkim i „Promyk” na osiedlu Pieczewo”
- „Redukcja szkód i wczesna motywacja w środowiskach osób uzależnionych od narkotyków”

4) w 2008 roku:

- „Bezpieczne Marzenia” profilaktyka antynarkotykowa

- Program dla rodzin uzależnionych od substancji psychoaktywnych i z problemem przemocy w rodzinie
- Program psychoedukacyjno-motywujący dla osadzonych w zakładach karnych
- Rodzinna Poradnia Profilaktyczna dla osób zagrożonych uzależnieniem i niedostosowaniem Społecznym
- Profilaktyka – festyn profilaktyczny, konferencja – „Umiejętności prospołeczne jako czynnik chroniący w uzależnieniach”
- Forum Profilaktyki Uzależnień.

Ponadto, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego corocznie wspierał organizacje pozarządowe realizujące zadania publiczne z zakresu przeciwdziałania narkomanii w ramach programu Promocji Zdrowia.

Dotacje z budżetu województwa w 2005 r. otrzymywały między innymi:

- Stowarzyszenie „Monar” w Olsztynie na prowadzenie punktu konsultacyjnego – zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym i uzależnionym od substancji psychoaktywnych”.
- Polski Czerwony Krzyż na zadanie: „Rozszerzenie działalności oświatowo - wychowawczej i informacyjnej w zakresie edukacji - olimpiady wiedzy o zdrowiu i zdrowym stylu życia”.
- Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział w Olsztynie na zadanie: „Zwiększenie skuteczności zapobiegania HIV/AIDS wśród młodzieży na terenie województwa warmińsko – mazurskiego
- Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej oddz. Terenowy w Olsztynie na program pn. „Zdrowe Wakacje - edukacja zdrowotna w zakresie zakażeń, zatruc, podstaw udzielania pierwszej pomocy”.
- Nowomiejskie Stowarzyszenie „Salveo” na zadanie publiczne pn. „Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym i uzależnionym od substancji psychoaktywnych”

W 2006 dofinansowanie otrzymały:

- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Żuławy” w Elblągu – nazwa programu: Szkoła dla rodziców: warsztaty dla rodziców dotyczące profilaktyki uzależnień oraz sposobów radzenia sobie z problemami wychowawczymi.
- Stowarzyszenie „Monar” Punkt Konsultacyjny w Olsztynie – nazwa programu: „Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym i uzależnieniom od substancji psychoaktywnych”.
- Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej Oddział terenowy w Olsztynie – nazwa programu: „Profilaktyka zakażeń HIV i innych chorób przenoszonych drogą płciową wśród młodzieży”

w 2007 roku:

- Stowarzyszenie „Monar” w Olsztynie otrzymało dotację 10 000 zł na realizację programu „Profilaktyka uzależnień od narkotyków i tytoniu” . W ramach 1313 godzin zajęć edukacyjnych objęto działaniem 3800 osób, w tym: uczniów szkół średnich, rodziców i nauczycieli a także osadzonych w zakładach karnych.

w 2008 roku:

- Stowarzyszenie na Rzecz Tworzenia Przyjaznego Środowiska Wychowawczego Dzieci i Młodzieży Iławskiej „PRZYSTAŃ” z siedzibą w Iławie otrzymało wsparcie zadania „Pamiętaj o zdrowiu – Pomyśl o przyszłości”.
- Stowarzyszenie „Monar” z siedzibą w Warszawie otrzymało dotacje na zadanie „Profilaktyka uzależnień od narkotyków i tytoniu”.

- Fundacja Promocji Sportów Wodnych Dzieci i Młodzieży „NAUTICUS” z siedzibą w Jonkowie otrzymała dotację na realizację zadania: „Wakacje żeglarsko, sportowo i zdrowo”,

Łącznie na działanie z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków i tytoniu Departament Zdrowia przekazał kwotę 75 085 zł.

Cel 2: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.

Realizując niniejszy cel założony w Programie organizowano i wspierano szereg przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych, zwiększających wiedzę społeczną dotyczącą problematyki narkomanii.

Każdego roku Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego obejmował patronatem i dofinansowywał **festyn profilaktyczny** organizowany przez Stowarzyszenie „KARAN” w Elblągu. Podczas tej imprezy (gromadzącej corocznie ok. 2000 osób) obok działań nakierowanych na integrację rodzin, omawiane były istotne problemy zagrożenia narkomanią dzieci i młodzieży.

Na terenie miast Elbląg oraz Powiatu Elbląskiego funkcjonariusze Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Elblągu wspólnie z ośrodkami kultury, pedagogami i uczniami szkół ponadgimnazjalnych oraz Centrum Warmińsko Mazurskim „Światowid” przeprowadzili szereg działań, których efektem był film profilaktyczny pt. „*Życie jest jedno-to nie gra*”. Do rozpowszechnienia filmu oraz promocji włączył się Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego – w kwietniu 2006 r. Pan Marszałek Województwa objął honorowym patronatem Konferencję połączoną z premierą filmu.

W roku 2006 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął się koordynacji działań w ramach ogólnopolskiej kampanii profilaktyczno-edukacyjnej „*Bliżej siebie –dalej od narkotyków*”. *Szukaj porozumienia ze swoim dzieckiem*”. Dzięki inspiracji i zaangażowaniu ze strony Województwa wiele społeczności lokalnych włączyło elementy akcji antynarkotykowej w lokalne przedsięwzięcia. Widząc skuteczność podejmowanych działań zapobiegawczych poprzez „uzdrowienie” instytucji rodziny, wiele cennych przedsięwzięć wpisanych było w coroczne obchody Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny.

W ramach tego przedsięwzięcia przeprowadzonych było między innymi szereg imprez integracyjnych: festynów rodzinnych i zawodów sportowych z udziałem całych rodzin. Działania były prowadzone we wszystkich 21 powiatach oraz w większości gmin województwa, podejmowały je gminy lub gminne jednostki organizacyjne, szkoły, poradnie, świetlice, organizacje pozarządowe i inne środowiska.

Jako szczególnie istotne działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania narkomanii wymienić należy:

- programy społeczne, takie jak: program Fundacji Krzysztofa Hołowczyca pt. „Kierowca Bezpieczny” realizowany przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- akcje wiążące się z realizacją projektu „Trzeźwo myślę- trzeźwo jeżdżę”, którego założeniem było popularyzowanie idei trzeźwości, propagowanie pozytywnych postaw,
- warsztaty dla rodziców dot. relacji, komunikacji w rodzinie
- pomoc osobom i rodzinom w kryzysach w formie: poradnictwa prawnego, pedagogicznego, psychologicznego, pomoc socjalna czy policjanta, zajęcia o charakterze prewencyjnym;

- przedstawienia teatralne, pantomimy, musicale, programy artystyczne dla społeczności lokalnej o charakterze profilaktycznym;
- Quizy, konkursy na temat szkodliwości narkotyków; zabawy ruchowe, konkursy plastyczne, konkursy literackie; przedsięwzięcia promujące zdrowy styl życia, teatralne spektakle profilaktyczne.

W 2008 roku na terenie województwa rozpowszechniano materiały edukacyjne w tym głównie plakaty kampanii „Pilnuj drinka”. Samorząd Województwa współpracował w tym zakresie z Wydziałem Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie. Prezentowano założenia kampanii „Pilnuj drinka” podczas spotkań (konferencjach, szkoleniach) z przedstawicielami samorządu lokalnego, środowisk lokalnych.

Cel 3: Zwiększanie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych.

W 2005 roku Samorząd Województwa przygotował w Partęczynach (pow. Nowomiejski) konferencję warsztatową pt. „Lokalny system przeciwdziałania narkomanii oraz standardy pracy w profilaktyce i terapii uzależnień”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele samorządów lokalnych, wojska, więziennictwa, organizacji pozarządowych. Podczas szkolenia uczestnicy mogli skorzystać z wykładów oraz zajęć warsztatowych prowadzonych przez krajowych ekspertów i specjalistów – przedstawiciele organizacji pozarządowych w tych obszarze.

W 2006 roku odnotowano kilka przedsięwzięć skierowanych do osób zaangażowanych w pomoc osobom zagrożonym i uzależnionym narkomania:

- Katolicki Ruchu Antynarkotyczny „KARAN” przy wsparciu Samorządu Województwa zorganizował Konferencję w Elblągu pod hasłem: *”Uzależnienie – przyczyny, formy pomocy”*. Udział w niej wzięło ponad 50 osób: pedagodzy, wychowawcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz inni zajmujący się problemem uzależnień.
- Nowe zadania własne gmin nałożone przez ustawę o przeciwdziałania narkomanii – były jednym z głównych tematów omawianych na spotkaniu z przedstawicielami samorządów gminnych i powiatowych, które miało miejsce w 2006 r. w Olsztynie. W Konferencji *„Razem NIE – patologiom społecznym”* udział wzięły 53 osoby, w tym: 4 przedstawiciele szkół, 20 pracowników socjalnych, 29 pracowników samorządu terytorialnego, przedstawiciele organizacji pozarządowych i policji.

W roku 2006 na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie miało miejsce seminarium naukowe pt. „Narkotyki – prawno-społeczny aspekt zjawiska”, zorganizowane przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa Grupa Lokalna ELSA Olsztyn działająca przy UW-M. Spotkanie to stało się okazją do zaprezentowania problemu zjawiska narkomanii wśród studentów, w tym: skali zjawiska, konsekwencji prawnych posiadania narkotyków. Podczas seminarium Ekspert Wojewódzki do spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Warmińsko-Mazurskiego zaprezentował wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w 2004 r. przez Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii KBds.PN - dotyczące opinii i przekonań studentów w sprawie substancji psychoaktywnych – narkotyków, oraz kwestii związanych z profilaktyką. W seminarium udział wzięli także przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą uzależnionym i współuzależnionym od narkotyków, przedstawiając zakres swojej działalności i formy oferowanej pomocy.

Na zlecenie Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Oddział w Olsztynie w 2006 roku w ramach wsparcia regionalnych i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii, prowadziła w całym kraju szkolenia i kampanie promocyjne. Były one adresowane do przedstawicieli samorządu gminnego, organizacji społecznych oraz instytucji zajmujących się zapobieganiem narkomanii na szczeblu gminnym. Założeniem projektu było bowiem, zbudowanie szerokiej koalicji skupiającej głównych partnerów społecznych do podejmowania działań zapobiegających zjawisku narkomanii. W szkoleniu udział wzięło 157 osób - przedstawicieli 49 gmin naszego województwa.

W 2007 r. Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN” przy wsparciu Samorządu Województwa zorganizował kolejną „Konferencję poświęconą rozwiązywaniu problemów narkomanii w szkole oraz w środowisku pozaszkolnym wśród dzieci i młodzieży” w Elblągu. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele różnych grup zawodowych, w tym: pedagodzy, wychowawcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz inni – łącznie ponad 100 osób.

W 2007 roku w Piszcu odbyła się 2-dniowa Wojewódzka narada pełnomocników/koordynatorów ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz dyrektorów powiatowych centów pomocy rodzinie. Celem głównym tego przedsięwzięcia było: tworzenie spójnej polityki profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień na terenie województwa warmińsko – mazurskiego poprzez wspieranie działań samorządów lokalnych, wymianę doświadczeń szczególnie z zakresu profilaktyki uzależnień od narkotyków. W naradzie uczestniczyło ponad 40 osób.

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Oddział w Olsztynie w 2007 r. przy wsparciu Eksperta wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii, zainicjowała tworzenie Forum Koordynatorów i Realizatorów Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii. Przedsięwzięcie to było kontynuacją cyklu szkoleń poświęconych tworzeniu oraz wdrażaniu gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. Ze szkoleń skorzystało około 50 gmin z województwa warmińsko-mazurskiego.

Natomiast w 2008 w ramach otwartego konkursu ofert Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Oddział w Olsztynie zgłosiła projekt pn. „Forum Profilaktyki Uzależnień”. Organizacja otrzymała wsparcie finansowe z przeznaczeniem na działalność szkoleniową. W ramach Forum przeszkolonych zostało 90 osób podczas dwóch szkoleń z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Jak wynika ze sprawozdań z realizacji zadań Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wszystkie gminy – zgodnie z Ustawą z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzą działalność antynarkotyczną. Jednakże 60% samorządów czyni to w ramach gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych, zaś 40% posiada odrębne programy.

Biorąc pod uwagę dane statystyczne uzyskane z corocznych raportów Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie dotyczące liczby stwierdzonych przestępstw narkotykowych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, stwierdzić należy, iż w kolejnych latach w monitorowanym okresie odnotowano spadek liczby przestępstw. I tak liczba przestępstw stwierdzonych w latach;

- 2005 r. – wynosiła 2989,
- 2006 r. – wynosiła 2654,
- 2007 r. – wynosiła 2072
- 2008 r. – wynosiła 1 685.

Z powyższych danych wynika, że **wyraźnie spadł wskaźnik liczby przestępstw stwierdzonych na przestrzeni lat 2005-2008 o 1 304 przestępstwa.**

Przyczyn występowania zjawiska narkomanii należy szukać nie tylko w czynnikach społecznych (bezrobocie, brak środków do życia, chęć ucieczki od problemów, nieumiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach) lecz również, głównie wśród młodzieży, w sferze psychicznej (chęć zaimponowania grupie, ciekawość, problemy w nauce, konflikt z otoczeniem). Niejednokrotnie jednak narkotyzują się też osoby z tzw. dobrze sytuowanych rodzin, nie zagrożonych bezrobociem i ubóstwem.

Priorytet II. Leczenie, rehabilitacja i ograniczenie szkód zdrowotnych.

W ramach tego priorytetu podejmowano działania w obrębie niżej wymienionych celów szczegółowych:

Cel 1. Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji poprzez rozwój specjalistycznych placówek oraz programów terapeutycznych

Na podstawie informacji uzyskanych z Warmińsko-Mazurskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Olsztynie, zajmującego się statystyką medyczną w województwie warmińsko-mazurskim, określić można liczbę osób, które w związku z problemami spowodowanymi zażywaniem środków psychoaktywnych poddają się leczeniu, korzystając z proponowanych w zakresie leczenia uzależnień usług, tj.:

- leczenie chorych na oddziałach uzależnień,
- leczenie ambulatoryjne w przychodniach (poradniach) leczenie uzależnień,
- wizyty u psychologów, terapeutów lub instruktorów terapii uzależnień,
- wizyty w środowisku chorego,
- spotkania dla osób uzależnionych i współuzależnionych w grupach wsparcia.

Opieka w poradniach profilaktyki i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Liczba porad w poradni profilaktyki i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych	2 947	7 150	7 575	7 501
Liczba wizyt u psychologów, terapeutów i instruktorów terapii uzależnień	2 428	1 189	6 983	6947
Liczba osób uczestniczących w psychoterapiach indywidualnych	149	630	565	515
Liczba osób uczestniczących w psychoterapiach grupowych	139	346	133	216
Wizyty w środowisku chorego (dom, szkoła, porady telefoniczne)	872	2 983	2 378	1191
Skierowania do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych	77	114	142	120

źródło: dane uzyskane z Warmińsko-Mazurskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Olsztynie

Zaznaczyć należy, że znaczne różnice w liczbie poszczególnych świadczeń w kolejnych latach mogą wynikać ze zmian wprowadzanych w statystyce medycznej (różne

wzory druków sprawozdawczych). Powodem rozbieżności mogły być także różnice nakładów finansowych przeznaczanych przez NFZ na dany rodzaj świadczeń w danym roku.

Leczeni w poradniach profilaktyki i rehabilitacji osób uzależnionych od środków psychoaktywnych

Rok	Leczeni ogółem	Do 18 lat	19-29 lat	30-64 lata	65 lat i więcej	w tym Leczeni po raz pierwszy	Zobowiązani do leczenia
2005	1179	240	572	358	9	455	28
2006	646	102	360	181	3	367	14
2007	568	141	347	80	-	258	-
2008	632	88	370	166	8	244	13

źródło: dane uzyskane z Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Olsztynie

Powyższe dane ilustrują **wskaźnik:**

- **liczba pacjentów korzystających z leczenia: w latach 2005- 2008 (z wyjątkiem roku 2005, gdzie leczono się 1 179 osób) utrzymywała się średnio na poziomie 615 osób.**

W roku 2005 r. ogłoszono konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań samorządu województwa w zakresie leczenia i rehabilitacji dzieci i młodzieży uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, przez organizacje pożytku publicznego, dotyczący utworzenia i prowadzenia na terenie powiatu ełckiego ośrodka leczenia uzależnień krzyżowych dla dzieci i młodzieży. Jednak z przyczyn obiektywnych. (pojawily się przeszkody związane z brakiem uregulowań prawnych dotyczących użytkowania obiektu przez Stowarzyszenie, które złożyło projekt) nie udało się utworzyć nowej placówki.

Na system pomocy terapeutycznej w zakresie problemów uzależnień w województwie warmińsko-mazurskim największy wpływ miała aktywna działalność organizacji pozarządowych. Obecnie terapię prowadzić mogą wyłącznie zarejestrowane zakłady opieki zdrowotnej - poradnie terapii uzależnienia od alkoholu, narkotyków i współuzależnienia. Zajmują się one:

- diagnozą uzależnień i współuzależnień,
- świadczą porady lekarskie,
- prowadzą terapię podstawową i pogłębioną,
- prowadzą terapię grupową dla osób uzależnionych,
- zajmują się terapią grupową dla rodzin,
- prowadzą psychoterapię indywidualną, psychoterapię rodzinną,
- realizują treningi terapeutyczne,
- kierują do ośrodków leczenia stacjonarnego.

Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w miarę możliwości wspierał finansowo remonty i modernizacje bazy leczenia uzależnień. Szczególnie wsparcia udzielano Ośrodkowi Rehabilitacji i Uzależnień DOREN w Różewcu, który wymagał modernizacji po spaleniu jednego z budynków. Dzięki temu możliwe było podniesienie poziomu świadczonych usług oraz warunków hotelowych pacjentów leczonych w Ośrodku w Różewcu. Modernizacje bazy Ośrodka są podyktowane również zamiarem przyznania statusu Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień.

Nakłady na modernizację bazy leczniczej w poszczególnych latach przedstawiały się następująco:

- w 2006 r. w ramach „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” przekazano dotację celową w kwocie 157 000 zł na remont i modernizację budynku Pałac – Młyn oraz dotację celową w ramach „Wojewódzkiego Programu Promocji i Ochrony Zdrowia” w kwocie 80 000zł ;
- w 2007 r. przekazano dotację celową w kwocie 224 000 zł z przeznaczeniem na remont i modernizację bazy Ośrodka w tym m.in. adaptację poddasza budynku Pałac-Młyn na cele szkoleniowo-mieszkalne.
- w 2008 Ośrodek Rehabilitacji i Uzależnień DOREN w Różewcu realizował zadanie inwestycyjne i modernizacyjne, na które otrzymał dotacje w kwocie 164 000 zł.

Osoby uzależnione i współuzależnione od środków psychoaktywnych pomoc terapeutyczną i medyczną mogły uzyskać w poniższych placówkach, świadczących usługi w systemie ambulatoryjnym czy stacjonarnym, na terenie Województwa:

1) placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe:

- Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny „Dom Zacheusza” KARAN w Elblągu;
- Ośrodek Rehabilitacji Uzależnień „MONAR” w Gaudynkach k/Orzysz;
- Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień Stowarzyszenia „MONAR” w Olsztynie;
 - Filia Poradni „Monar” w Bartoszycach
 - Punkt Informacyjny „Monar” w Ostródzie
 - Punkt Informacyjny „Monar” w Lubawie
- Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień Stowarzyszenia „MONAR” w Elblągu;
- Poradnia Profilaktyczno-Społeczna Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” w Olsztynie;
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny Oddziału Terenowego Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii w Bartoszycach;
- Centrum Profilaktyki i Terapii Katolickiego Ruchu Antynarkotycznego „KARAN” w Elblągu.

2) placówki nadzorowane przez samorządy, bądź inne podmioty:

- Oddział VII D Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie (poradnia i detox);
- Oddział VI Dziecięcy Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie;
- Oddział Detoksykacyjny w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Psychiatrycznym w Węgorzewie;
- Przychodnia Psychoterapii i Profilaktyki Uzależnień w Olsztynie;
- Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień w Działdowie;
- Ośrodek Rehabilitacji i Uzależnień „DOREN” im. Berty Trusiewicz w Różewcu;
- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień w Giżycku;
- Młodzieżowy Punkt Konsultacji i Terapii (NZOZ) w Węgorzewie;
- Młodzieżowy Punkt Konsultacyjny (NZOZ) w Pisz.;
- Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Narkotyków (NZOZ) w Olecku;
- Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Narkotyków (NZOZ) w Iławie;
- Przychodnia Terapii Uzależnień od Alkoholu (SPZOZ) w Szczytnie;
- Punkt Konsultacyjny MOPS w Kętrzynie;
- Ośrodek Wsparcia MOPS w Biskupcu.

Wskaźniki:

- liczba osób leczonych w zakładach opieki zdrowotnej udzielających świadczenia w trybie stacjonarnym i ambulatoryjnym- średnio 750 rocznie,
- liczba placówek stacjonarnych udzielających świadczenia -10,
- liczba ambulatoryjnych placówek leczniczych -28.

Cel 2. Edukacja i szkolenia dla personelu prowadzącego leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód zdrowotnych.

Samorząd Województwa wspiera działalność Ośrodka Rehabilitacji i Uzależnień DOREN w Różewcu nie tylko w zakresie podniesienia poziomu świadczonych usług (poprzez modernizację bazy) ale także poprzez podwyższanie kompetencji terapeutów czy innych zaangażowanych w pomoc osobom dotkniętym uzależnieniem.

Zaznaczyć należy, że na poprawę wartości udzielanych usług terapeutycznych wpływa systematyczny udział specjalistów leczenia uzależnień w szkoleniach czy studiach. Dzięki zdobywaniu lub uzupełnianiu aktualnej wiedzy, doskonaleniu wcześniej nabytych umiejętności terapeutycznych czy uczeniu się nowych metod i technik terapeutów, lekarze świadczący usługi z zakresu uzależnień gwarantować mogą lepszą jakość tych usług.

Każdego roku Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Giżycku na zlecenie Samorządu Województwa dofinansowywał indywidualne i organizował grupowe szkolenia dla osób pomagającym uzależnionym i współuzależnionym w tym narkomanii z terenu województwa. W monitorowanym okresie - 2005-2008 osoby (łącznie 238 osób) pracujące z osobami uzależnionymi mogły skorzystać z następujących form kształcenia:

- Studium Pomocy Psychologicznej - 12 osób
- Studium Terapii Uzależnień – 31 osób
- Studium Umiejętności Psychologicznych - 8 osób
- Letnia Szkoła - 4 osoby
- szkolenie „Praca terapeutyczna nad rozbrajaniem psychologicznych mechanizmów uzależnienia” - 46 osób
- szkolenie doskonalące „Praca terapeutyczna ze stresem” - 34 osoby
- zajęcia pt. „Sesja rodzinna w procesie terapeutycznym osoby uzależnionej” - 32 osoby
- zajęcia warsztatowe pt. „Uzależnienie u kobiet” - 10 osób
- szkolenia „*Psychologiczne mechanizmy uzależnienia – warsztaty doskonalące praktyczne umiejętności terapeutyczne*”, „*Na granicy uzależnienia*” – łącznie 56 osób
- w innych szkoleniach aktualizujących wiedzę, doskonalących umiejętności terapeutyczne – 5 osób.

W programach szkoleń uwzględniono fakt, iż większość placówek lecznictwa odwykowego ma podpisane umowy z NFZ na świadczenie usług nie tylko z zakresu uzależnienia od alkoholu ale również od innych substancji psychoaktywnych. Ponadto coraz częściej terapeuci i psychoterapeuci mają do czynienia ze zjawiskiem politoksykomanii – co oznacza uzależnienie się od kilku środków psychoaktywnych.

W 2007 r. w Ośrodku „Doren” w Różewcu zorganizowano konferencję pt. „Nowy wizerunek osoby uzależnionej od środków psychoaktywnych”. Podczas spotkania prezentowane były programy realizowane w Ośrodku w Różewcu, poruszano aspekty nowego wizerunku i dyskryminacji osób uzależnionych. Do udziału w konferencji zaproszono głównie przedstawicieli instytucji zajmujących się pomocą rodzinom,

szczególnie będącym w kryzysie (pracownicy ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie) z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

Także w roku 2008 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zlecił Ośrodkowi w Różewcu organizację szkoleń specjalistycznych z zakresu psychoterapii uzależnień. Zorganizowane zostały dwa szkolenia:

- Szkolenie warsztatowe pt. „Praca terapeutyczna z osobami uzależnionymi od środków psychoaktywnych z syndromem DDA”,
- Szkolenie warsztatowe pt. „Interwencja Kryzysowa – Podstawy Profesjonalnej Praktyki” w których udział wzięło łącznie 30 osób.

Szkoleniami i konferencjami objętych zostało 30% pracowników placówek terapii uzależnień od narkotyków z terenu województwa. Działalność w kierunku doszkalania kadry terapeutycznej będzie kontynuowana w kolejnych latach.

Wskaźniki:

- liczba szkoleń w dziedzinie terapii uzależnienia od narkotyków 10,
- liczba uczestników tych szkoleń 238.

Działania na rzecz przeciwdziałania narkomanii prowadzone w województwie warmińsko-mazurskim przez gminy.

Na terenie województwa w latach 2006 -2008 obowiązek ustawowej realizacji programu przeciwdziałania narkomanii wykonywało 116 gmin.

Poniżej prezentowane dane zostały zaczerpnięte z materiału: „Wybrane dane z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii przez gminy w latach 2006- 2007 roku” opracowane przez Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii w Warszawie.

Niżej przedstawione zestawienia ilustrują **wskaźniki** przyjęte w programie krajowym i wojewódzkim:

Liczby gmin, które przesyłały sprawozdanie z realizacji KPPN w latach 2005 – 2008.

Województwo	2005	2006	2007	2008
Warmińsko-mazurskie	99	107	110	116

Z powyższego zestawienia wyraźnie wynika, że **wskaźnik liczby** sprawozdań systematycznie rósł osiągając w 2008 roku 100%

1.Liczba gmin, które . wspierały finansowo programy profilaktyki pierwszorzędowej.

Lata	Liczba gmin	Procent z gmin, które przysłały sprawozdania
2006	59	55,14
2007	70	63,64

2.Liczba gmin, które wspierały finansowo programy profilaktyki drugorzędowej.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	22	20,56
2007	20	18,18

3. Liczba gmin , które organizowały lub dofinansowały szkolenia z zakresu tworzenia gminnych programów przeciwdziałania narkomanii.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	13	12,15
2007	39	35,45

4. Liczba gmin, które organizowały szkolenia z zakresu ewaluacji gminnych programów przeciwdziałania narkomanii.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	3	2,8
2007	6	5,45

5. Liczba gmin , które finansowały zakup publikacji z zakresu metodologii tworzenia programów przeciwdziałania narkomanii

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	5	4,67
2007	6	5,45

6. Liczba gmin, które finansowały opracowania i upowszechnienia materiałów informacyjno - edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	7	6,54
2007	15	13,64

7. Liczba gmin, które podejmowały współpracę z mediami.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	17	15,89
2007	18	16,36

8. Liczba gmin, które prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	17	15,89
2007	19	17,27

9. Liczba gmin które wspierały finansowo organizację szkoleń dotyczących problemu narkotyków i narkomanii z obszaru leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych dla grup zawodowych.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	6	5,6
2007	9	8,18

10. Liczba gmin, które wspierały finansowo programy zdrowotne z zakresu leczenia uzależnień od narkotyków prowadzone w jednostkach ambulatoryjnych.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	7	6,54
2007	7	6,36

11. Liczba gmin, które dofinansowały programy ograniczenia szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków (programy wymiany igieł i strzykawek, programy pracowników ulicznych, noclegownie dla osób uzależnionych, programy dyskotekowe oraz programy leczenia substytucyjnego).

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	0	0
2007	2	1,82

12. Liczba gmin, które dofinansowały realizację programów ukierunkowanych na reintegrację społeczną osób uzależnionych od narkotyków.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	0	0
2007	4	3,64

13. Liczba gmin, które dofinansowały wydanie materiałów informacyjnych na temat placówek i programów dla osób uzależnionych od narkotyków.

Lata	Liczba gmin	Procent gmin, które przysłały sprawozdania
2006	0	0
2007	3	2,73

Źródło: Wybrane dane z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii przez gminy w 2006-2007 roku opracowane przez Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii w Warszawie

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego włączył się w tworzenie Forum Koordynatorów i Realizatorów Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii zainicjowane przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej Oddział w Olsztynie.

Przedsięwzięcie to było kontynuacją cyklu szkoleń poświęconych pisaniu i wdrażaniu gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. Ze szkoleń skorzystało około 50 gmin.

Dzięki działalności edukacyjnej i szkoleniowej prowadzonej przez Samorząd Województwa, skierowanej do pedagogów, gminnych koordynatorów ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i przedstawicieli innych zawodów coraz więcej wychowawców, nauczycieli i rodziców angażowało się w realizację programów profilaktycznych w szkołach i poza szkołą. Podczas szkoleń i konferencji wzmacniano u osób pracujących z dziećmi przekonanie o istotnej roli profesjonalnych działań profilaktycznych w zapobieganiu problemom uzależnień. Wychowawcy i pedagodzy obecnie chętniej decydują się na realizację w tych placówkach nowatorskich, profesjonalnych projektów, w większym też stopniu potrafią przekonać decydentów lokalnych o konieczności finansowania działań profilaktycznych podejmowanych wobec młodzieży.

Na podstawie sprawozdań PARPA-G1 corocznie składanych do Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - obserwuje się, że wachlarz programów profilaktycznych realizowanych w szkołach naszego województwa jest coraz szerszy. Obecnie w PARPA analizowane są dane za roku 2008 – nie ma w związku z tym możliwości aby w tym miejscu je przytoczyć.

Jak kształtowało się uczestnictwo uczniów rodziców i wychowawców w szkolnych i pozaszkolnych programach profilaktycznych w ostatnich latach obrazuje poniższe zestawienie:

TABELA.1. Szkolne i pozaszkolne programy profilaktyczne

Rok	Liczba jednostek	Szkolne i pozaszkolne programy profilaktyczne			Nakłady w zł
		Liczba uczniów	Liczba nauczycieli i wychowawców	liczba rodziców	
2005	110	101 069	4 483	11 343	1 307 461
2006	114	92 752	3 883	8 284	1 525 834
2007	115	121 756	5 609	14 110	871 959
2008	116	91 211	5 452	14 772	1 648 846

Źródło: dane uzyskane z rocznych sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Wskaźniki:

- Liczba jednostek realizujących programy profilaktyczne - ze **110** w 2005 r. wzrosła do **116** w roku 2008,
- Liczba odbiorców – w porównaniu z rokiem 2005 wzrosła w 2007 r. w przypadku uczniów o **20 687 uczestników, nauczycieli o 1126 zaś rodziców o 2767,**
- Wysokość nakładów poniesionych na realizację programów - różnica między nakładami poniesionymi w poszczególnych latach wynosi **776 887 zł i nie jest adekwatna do ilości zrealizowanych programów oraz liczby uczestników. Z danych wynika, że wskaźniki te były znacznie większe niż poniesione nakłady.**

Priorytet III. Badania, monitoring i ewaluacja zjawiska narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim

W ramach tego priorytetu podejmowano działania w obrębie niżej wymienionych celów szczegółowych:

Cel 1. Współtworzenie zintegrowanego ogólnopolskiego systemu informacji o narkotykach i narkomanii

W myśl zapisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, Uchwałą Nr 53/294/05/II Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 15 listopada 2005 r. Pan Michał Tatarek powołany został na stanowisko Eksperta Wojewódzkiego do spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Ekspert Wojewódzki corocznie (od 2004 r.) przygotowywał Raport w zakresie problemów narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim za rok poprzedni. Obejmował on analizy związane między innymi z: realizacją zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii na poziomie województwa w ramach wojewódzkiego programu, diagnozą zjawiska dotyczącą liczby osób i rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu lub z powodu narkomanii, epidemiologią dotyczącą problemów związanych z używaniem czy nadużywaniem narkotyków (liczba nowych zakażeń wirusem HIV, w tym wśród narkomanów), naruszaniem przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przez nieletnich w regionie. Raport przedkładany był do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

W kwietniu 2007 r. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii zorganizowało wizytę studyjną w Niemczech ekspertów wojewódzkich ds. informacji o narkotykach i narkomanii, natomiast w marcu 2008 taką wizytę zorganizowano w Lizbonie.

W miesiącu czerwcu 2007 r. Ekspert Wojewódzki uczestniczył w seminarium podsumowującym projekt „Wsparcie regionalnych i lokalnych społeczności w przeciwdziałaniu narkomanii na poziomie lokalnym”, organizowanym przez Krajowe Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii działające przy Krajowym Biurze ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Jednym z celów spotkania było wypracowanie pomocy administracji samorządowej w budowaniu gminnych programów przeciwdziałania narkomanii przy zaangażowaniu społeczności lokalnej.

Cel 2. Ocena zjawiska narkomanii, jego rozmiarów na terenie województwa oraz związanych z nim zagrożeń

Jesienią 2005 roku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego przeprowadzony był program badawczy mający na celu ustalenie wskaźników zdrowotnych wśród osób wstrzykujących narkotyki. Projekt został zrealizowany przez Państwowy Zakład Higieny w Warszawie na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. W badaniu uczestniczyło 83 osoby uzależnione przebadane w Olsztynie, Elblągu i Barczewie. Osoby, które poddały się badaniu, mogły uzyskać informację dotyczącą ewentualnego zakażenia chorobę zakaźną (np. HIV, wirusowe zapalenie wątroby typu B, C, kiła).

Każdego roku Ministerstwo Zdrowia zwraca się z prośbą do samorządów województw o wyegzekwowanie od samorządów lokalnych, informacji na temat realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w danym roku. Corocznie przesyłano do samorządów gminnych stosowne kwestionariusze celem uzyskania danych na temat

podjętych działań na poziomie lokalnym stosowne sprawozdania przekazano do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Na zlecenie Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego Pracownia Badań Społecznych DGA Sp. z o.o. w Sopocie w 2007 roku wykonała projekt badawczy pn. „Przemoc rówieśnicza i agresja w szkole oraz środowisku lokalnym na terenie województwa warmińsko-mazurskiego”. Badanie przeprowadzono na łącznej próbie 80 klas, w trzecich klasach gimnazjów (40 klas) i drugich klasach szkół ponadgimnazjalnych (40 klas). Miało ono na celu zdiagnozowanie rozmiarów zjawiska przemocy i agresji w szkole, jego różnorodnych form, wielkości populacji szczególnego ryzyka oraz subiektywnej oceny bezpieczeństwa w szkole i panującego w niej „klimatu społecznego”, jakości relacji pomiędzy uczniami i nauczycielami oraz między samymi uczniami.

W 2007 r. po raz kolejny (wcześniej w 2003 roku) przeprowadzono badania ESPAD - „Europejski Program badań ankietowych w szkołach”. Na zlecenie Województwa zrealizowane zostało badanie ankietowe w szkołach odnośnie używania alkoholu i narkotyków w województwie warmińsko-mazurskim. Pozwoliło to na uzyskanie diagnozy problemów i zjawisk związanych z nadużywaniem obecnie alkoholu przez dzieci i młodzież oraz porównanie go z wcześniejszą diagnozą.

Raporty badań zostały na początku 2008 roku zaprezentowane do publicznej wiadomości, między innymi zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego - www.warmia.mazury.pl.

Wskaźniki:

- Ilość przeprowadzonych badań - **3**
- Ilość raportów sporządzonych przez eksperta - **4**.

W dniu 9 czerwca 2009 odbyło się posiedzenie Zespołu Monitorującego Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2005-2008. Poniższy materiał przedłożony został członkom Zespołu, którzy zaopiniowali jego treść oraz wysunęli następujące rekomendacje:

REKOMENDACJE:

Analiza realizacji zadań w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2005-2008 pozwoliła na sformułowanie kilku wniosków, które należałoby uwzględnić przy planowaniu i realizacji polityki zapobiegania uzależnieniom w przyszłości:

1. *Działania zmierzające do rozwoju profesjonalnych placówek pomocowych, szczególnie poprzez:*
 - *utworzenie wojewódzkiego ośrodka terapii i rehabilitacji zajmującego się oprócz nadzorem, działalnością szkoleniową i monitorowaniem zjawisk narkomanii w województwie.*
2. *Zwiększenie środków finansowych na profilaktykę, której oddziaływanie są mniej kosztowne niż prowadzenie i finansowanie leczenia uzależnień.*
3. *Pobudzanie aktywności społeczności lokalnych - samorządów, organizacji do podejmowania różnorodnych form profilaktyki narkomanii na swoim terenie:*
 - *wspieranie budowania lokalnych koalicji, partnerstwa w działaniach na rzecz pomocy osobom uzależnionym,*
 - *wspomaganie w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, w tym z funduszy UE.*
4. *Prowadzenie działań edukacyjnych, mających istotne znaczenie w kształtowaniu właściwych postaw społecznych wobec zjawisk związanych z narkomanią*
 - *stwarzanie możliwości szkolenia przedstawicieli różnych grup zawodowych; osób ze środowisk oświatowych, policji i innych służb pomocowych działających w obszarze narkomanii,*
 - *prowadzenie szeroko zakrojonych akcji edukacji publicznej, w które należy włączyć w większym stopniu środki masowego przekazu.*
 - *dalsze doksztalcanie kadry terapeutycznej.*
5. *Podejmowanie zdecydowanych działań na rzecz zintensyfikowania przeciwdziałaniu narkomanii na szczeblu gminnym i powiatowym:*
 - *dążenie do systematycznego rozszerzania dostępności usług z zakresu profilaktyki uzależnień na poziomie powiatu (np. na to mogą być zabezpieczone środki unijne).*